

Frigjøringsjubileet

Taler
Olav 5

Dato
8 mai 1965

Sted
Bislet, Oslo

Omstendigheter
20-årsjubileet for frigjøringen etter 2. verdenskrig

1 Norske kvinner og menn!

Vi feirer et gledens jubileum i dag her på Bislet, hvor vi er samlet for å minnes 20-årsdagen for vårt lands frigjøring etter de fem lange okkupasjonsår.

5

Jeg tror ikke det er nødvendig å forklare hva den dagen betydde for oss alle, både for dere som var her hjemme og fikk oppleve okkupantens harde hånd så å si på skinnet, og for oss som - i kraft av omstendighetene - tilbragte krigens år ute og som fulgte kampen hjemme med både bekymring og beundring.

10

Jeg hadde selv den glede å få sette foten på norsk jord igjen den 13. mai 1945, og aldri skal jeg glemme den velkomst som det norske folk gav meg den dagen og som er et av de skjønneste minner livet har gitt meg.

15 Men allerede bak de første dagers gledesbølge kunne vi skimte hverdagens krav og de enorme problemer vi stod overfor når det gjaldt å lege de sår krigen hadde gitt oss. Vårt nordligste fylke lå brannherjet, en rekke av våre byer var bombet i grus, vår handelsflåtes tonnasje var halvert, industriens produksjonsmidler fullstendig nedslitt og hele vår levestandard befant seg under grensen av det
20 forsvarlige.

Og ikke bare på det materielle, men også på det humanitære område presset oppgavene på. I krigens spor følger menneskelige tragedier, og daglig kom landsmenn tilbake som hadde klart å overleve konsentrasjonsleirenes redsler og
25 som takket være aksjonen "De hvite busser" var blitt reddet ut i siste øyeblikk. Vi gjør rett i dag å minnes grev Folke Bernadotte og alle de menn og kvinner som ved sitt mot og sin innsats bragte tilbake til oss så mange av våre landsmenn,

som ellers ville blitt dødens sikre bytte.

30

Når vi i dag ser tilbake på årene som er gått siden frigjøringen, tror jeg vi kan erklære oss tilfreds med det resultat vi har oppnådd. Vi løftet i flokk, og vårt land og dets produksjonsmidler er for lengst gjenoppbygget, det er fremgang og trivsel innen vårt arbeidsliv, og vi nyter godt av en levestandard som ligger

35

høyere enn den vi hadde før krigen.

Men kan vi, og bør vi, selv på denne de gode minners dag, glemme de vonde år som var årsaken til at vi så å si måtte begynne på nytt i mai 1945?

40

Vi minnes våre falne med ærefrykt, og vi sa vel alle den dag krigen var slutt at aldri mere krig, aldri mere vold og undertrykkelse av andre folk, aldri mere hauger av ruiner som dem vi så i vårt eget land.

45

Og som så ofte før i historien, viste dette ønske seg ikke å gå i oppfyllelse. Vi har også denne gang fått se at minnet om en grusom krig ikke har evnet å sette bom for ny ufred, for fornyet anvendelse av våpenmakt og for mangel på respekt for andre folks frihet og selvbestemmelsesrett.

50

Krigen lærte oss hva det ville si å være besatt og hva tapet av vår frihet betydde, og de tyve år vi har opplevet etter krigen har lært oss at den evige freds dag ennå er fjern og at det fortsatt er nødvendig med vakt for vårt lands frihet.

55

Vi lever i et vakkert og godt land, etter vår mening sikkert det beste i verden, og det er med kjærlighet vi kaller det "Mor Norge". Vi tenker på dets fjell og daler, på dets fjorder og sjøer, og vi føler oss så inderlig i pakt med dette landet som er vårt

60

La oss håpe at aldri mer skal vi få oppleve å se vårt land så martret og trådt under hel som det lå da krigen sluttet, og la oss håpe at det norske folk, og med det alle andre folk på jorden, aldri igjen må bli stillet overfor lidelser og ydmykelser av den art som krigen lærte oss å kjenne.

65

La oss ville fred, slik det er naturlig for ethvert sivilisert folk. La oss vise all verden at fred er vårt mål og vårt høyeste ønske, men la det samtidig være ganske klart at hånd i hånd med viljen til fred vil alltid gå det norske folks beslutsomhet og bestemte vilje til forsvar av det som er nasjonens dyreste eie:

Norges frihet.

70

Kilde

www.kongehuset.no

Emner

1945, Andre verdenskrig, Frigjøring, Frihet, Jubileumstale

75

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/frigjoringsjubileet>

80

85

90

95

100

105